

Lausunto ehdotukseen Varsinais-Suomen ja Satakunnan merkittävistä tulvariskialueista

Kaupunginhallitus 20.05.2024 § 169
1664/00.01.04.00/2024

Valmistelija

Kaavoitusarkkitehti Elisa Tegel, elisa.tegel@salo.fi, 02 778 5105

Johdanto

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää lausuntoa ehdotuksista merkittäviksi tulvariskialueiksi Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakuntien alueilla (VARELY/1195/2024).

Tulvariskien arviointi on tehty kaikille vesistö- ja rannikkoalueille. Ehdotukset riskialueista on laadittu tulvariskien alustavan arvioinnin perusteella. Siinä tunnistetaan tulvien aiheuttamia riskejä muun muassa asutukselle, yhteiskunnan tärkeille palveluille, ympäristölle ja kulttuuriperinnölle. Maa- ja metsätalousministeriö nimeää merkittävät tulvariskialueet vuoden 2024 loppuun mennessä. Näille laaditaan tai päivitetään tulvakartat sekä suunnitelmat tulvariskien hallitsemiseksi. Tulvariskien alustavat arvioinnit ja merkittävien tulvariskialueiden nimeäminen tarkistetaan kuuden vuoden välein, vuonna 2024 on meneillään kolmas arviointikierron. Tulvariskien hallinnan suunnittelu on ilmastonmuutokseen sopeutumistyötä ja sitä ohjaa kansallinen tulvariskilainsäädäntö.

Mielipidettä toivotaan erityisesti siitä, onko ehdotukset vesistöjen ja rannikkoalueen tulvariskeistä arvioitu ja nimetty oikein, onko arvioinnissa tunnistettu merkittävimmät alueet ja huomioitu olennaisimmat tulvariskiin vaikuttavat tekijät sekä hyväksyykö kaupunki tulvariskien hallintasuunnitelmien ympäristöselostuksen lähtökohdat, tavoitteet ja valmistelun, ja jos ei hyväksy, mitä pitäisi korjata.

Nyt nähtävillä oleva ehdotus koskee vesistö- ja merivesitulvia. Tämän arvioinnin lisäksi alueen kunnat arvioivat hulevesistä, eli sade- ja sulamisvesistä aiheutuvat tulvariskit taajamissa.

Linkit

Ehdotus merkittäviksi tulvariskialueiksi sekä ehdotuksen tausta-asiakirjat ovat nähtävillä sähköisesti seuraavilla internetsivustoilla:

<http://www.vesi.fi/trh>.

<https://www.vesi.fi/tulvariskien-alesivut-varsinais-suomi/>

- Kuulemisaineisto

<https://www.vesi.fi/tulvariskien-hallinta/>

- Digitaaliset tausta-asiakirjat.

Kuulemisaineistoa voi hakea vesi.fi -sivulta kunnan, maakunnan tai vesistöalueen perusteella.

Vuoden 2024 ehdotukset merkittäviksi tulvariskialueiksi ja muut tulvariskialueet

Varsinais-Suomessa on yksi merkittäväksi ehdotettu tulvariskialue, Turun rannikkoalue, jolla sijaitsee mm. laajasti satamatoimintoja. Uusia merkittäviä tulvariskialueita ei ole ehdotettu.

Salon kaupungin alueelta ei ehdoteta merkittäviä tulvariskialueita.

Salossa on alueita, jotka on nimetty muuksi tulvariskialueeksi.

Salossa sijaitsevista vesistöalueista todetaan Ely:n tausta-aineistossa mm. seuraavaa:

Kiskonjoen ja Perniönjoen vesistöalue:

"Vesistöalueelta on aikaisemmillä kausilla nimetty muuksi tulvariskialueeksi Perniön keskusta. Valmistuneiden tulvansuojelutoimenpiteiden ansiosta tulvariski Perniön keskustan alueella on merkittävästi alentunut.

Perniönjokeen on vuosina 2022-2023 kaivettu mittavat tulvatasanteet koko keskustan alueelle. Tulvakorkeudet ovat alentuneet tulvatasanteiden valmistumisen jälkeen.

Tulvansuojelutoimenpiteitä on kuitenkin tarpeen tehdä vielä Perniön keskustan ja Pohjanjärven välisellä jokiosuudella. Perniön keskustan tulvariski vaikuttaa olevan hallinnassa, mutta tulvansuojelutoimenpiteiden valmistumisesta on kulunut vasta suhteellisen vähän aikaa.

Perniön keskustaa sekä Perniön keskustan ja Pohjanjärven välinen alue on tarkastelussa tunnistettu muuksi tulvariskialueeksi.

Kiskonjoen ja Perniönjoen vesistöalueella ei ole tapahtunut muutoksia edellisen suunnittelukauden jälkeen."

Uskelanjoen vesistöalue:

"Uskelanjoen vesistöalueelta nousi tarkasteluissa kuitenkin erityisesti esille muuksi tulvariskialueeksi Salon keskusta. Tätä aluetta esitetään muuksi tulvariskialueeksi. Perusteluna on heikentyneen jääpatoriskin ja meritulvariskin yhteisvaikutus samaan aikaan sattuessaan.

Uskelanjoen vesistöalueelta on ensimmäisellä hallintasuunnitelmakaudella nimetty merkittäväksi tulvariskialueeksi Salon keskusta. Valmistuneiden tulvansuojelutoimenpiteiden ansiosta jääpatotulvariski Salon keskustan alueella on merkittävästi alentunut ja toisella hallintasuunnitelmakaudella Salon keskusta oli nimetty muuksi tulvariskialueeksi.

Rannikon läheisyyden ja alavien alueiden vuoksi Salon keskustan eteläiset osat ovat edelleen alttiita merivesitulville. Myös merivesitulvan ja jääpatotulvan yhteisvaikutus samaan aikaan sattuessaan aiheuttaa tulvariskin."

"Jäänpidätysrakenteiden valmistumisen jälkeen (2020), ei Salon keskustan alueella ole tapahtunut uhkaavia jääpatotilanteita."

Halikonjoen vesistöalue:

"Halikonjoen vesistöalueella ei ole tapahtunut muutoksia tulvariskeissä."

Ely:n tausta-aineiston mukaan rannikkoalueella merkittävässä ja muissa tulvariskialueissa ei ole tapahtunut muutoksia 2. suunnittelukauden jälkeen.

Salon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on vuoden 2018 lausunnossa edellisellä tarkastuskierroksella katsonut jääpatojen vaikutuksen muuttavan Salon asemaa tulvariskialueena "merkittävästä tulvariskialueesta" "muuksi tulvariskialueeksi". Tällöin suurimmat riskit aiheutuvat rankkasade- ja hulevesitulvista, joiden hallinta kuuluu kunnalle.

Salonjokeen toteutettujen jäänpidätysrakenteiden tavoitteena on ollut vähentää tai kokonaan poistaa riski jääpadon muodostumiselle kaupungin keskustaan. Vuoteen 2024 mennessä muodostunut kokemus on, että rakenteiden valmistumisen jälkeen jäiden lähtö on tapahtunut pääosin huolettomasti. Toisaalta kokemuksesta on vielä lyhyeltä ajalta, eikä varsinaista kunnollista jäidenlähtöä ole vielä koettu koko joen matkalla.

Perniönjokeen on toteutettu tulvatasanteita, ja niillä on ennen muuta pyritty pienentämään tulvahuippuja Perniön kirkonkylän kohdalla. Viimeisetkin tasanteet valmistuivat vasta vuoden 2023 aikana, joten vielä ei ole muodostunut kokemusta siitä, kuinka tasanteet toimivat eri sääolosuhteissa vuosien mittaan.

Aikataulu

Lausunto pyydetään toimittamaan 17.6.2024 mennessä Varsinais-Suomen ELY-keskukseen.

Liitteet

- VARELY_1195_2024_Ehdotus Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakuntien tulvariskialueiksi
- Kuulutus_VARELY_1195_2024_ohjeet palautteen antamiseksi
- Valtakunnallinen_kuulemisasiakirja_SOVA_3kierros

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus toteaa lausuntonaan Varsinais-Suomen Ely-keskukselle, että ehdotukset vesistöjen ja rannikkoalueen tulvariskeistä arvioitu ja nimetty oikein, arvioinnissa on tunnistettu merkittävimmät alueet ja huomioitu olennaisimmat tulvariskiin vaikuttavat tekijät. Kaupunginhallitus hyväksyy tulvariskien hallintasuunnitelmien ympäristöselostuksen lähtökohdat, tavoitteet ja valmistelun.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.
Tiedoksianto	Maankäyttöpalvelut Varsinais-Suomen ELY-keskus